

VELL I NOU

REVISTA QUINZENAL D'ART

MARCS I
GRAVATS

LA PINACOTECA

Corts Catalanes, 644
BARCELONA

P. REIG I FILL
RAMBLA DE CATALUNA 23
RESTAURACIÓ I REPRODUCCIÓ
DE MOBLES ANTICS

A. LLUCH i J. OLIVA

Obrador de ratllats i decoració antiga
i moderna. Restauració d'antiguitats

MALLORCA, 286, BAIXOS
BARCELONA

FLORENCI VECIANA

DAURATS RESTAURACIONS
MARCS
RIERA DE S. JOAN Nº 12 BIS

J. Dalmau

ANTIGUITATS
MOBLES CUADROS
PORTAFERRIGA 18

LA CANTONADA
CORRIBIA 7
ANTIGUITATS
COMPR A
VENDA

Avui, dia 15 de Novembre, s'ha
obert al públic un nou establiment d'an-
tiguitats artístiques, que porta per títol

"LA VICARIA"

Tots els col·leccionistes i amateurs podran trobar-hi quelcom del seu
gust, segurament, i a mida que passi el temps més i més,
per lo qual ens recomanem a la llur assiduitat

"LA VICARIA"

Carrer de Banys Nous, 22 (davant del carrer)
de la Palla
BARCELONA

VELL I NOU

REVISTA QUINZENAL D'ART

BARCELONA
15 NOBRE. 1915

Redacció i Administració:
Corts Catalanes, núm. 613

30 CÈNTIMS
ANY I-NÚM. 13

CAP D'ESTUDI, per M. Humbert

FGT. MAS

A la portada:

LA VERGE DELS CONCELLERS
(FRAGMENT DE LA TAULA D'EN
DALMAU DEL MUSEU A. I D'A. D.)

EL MUSEU

No tots els pobles han pogut assistir a la gènesi del seu Museu. Es aquesta una obra, una institució, una creació que no s'improvisa. No es tracta d'amagatzemar, agombolar coses sota el nom i la factura artístics, sinó d'ordenar i classificar les arts per tal de fer-les factibles a l'estudi. Un Museu és, alhora, un lloc de recolliment i un lloc d'experimentació. Potser l'obra artística, per a més ben sentir l'emoció despertada per la bellesa, es compendria millor completament aïllada, cadascuna dintre el seu lloc i el seu ambient; així aquest retaule del segle XII dintre la nau romana, i aquesta estatueta gòtica sota la ogiva. Però, per anar seguint el curs i l'evolució de les arts a través del temps i dels homes, s'ha de trobar ordenada l'obra dintre un mateix cercle.

Hi ha Museus que tenen raó d'existència, per la gran riquesa que atresoren, pel magnífic llegat que han rebut dels homes, dels pobles i dels segles. Tenen les millors mostres de l'art, de l'enginy i del saber humà: l'obra feta per la voluntat dels grans mestres genials. Han anat acumulant dintre un mateix focus totes les llums de primera magnitud. Han rebut el tribut dels palaus dels reis—tapiços, pintures i joiells—; l'obra dels savis resucitant pobles morts, amb les fulles fetes en terres històriques; el botí de la guerra i el diner del magnat. Però, Museus com ara el nostre, sols ha pogut formar-los una ferma voluntat que ha hagut de destruir prejudicis, vèncer obstacles i treballar gairebé sense mitjans materials. Ni llegats ni herències dels Palaus dels prínceps, ni missions científiques, ni botí de guerra, ni diner de ric. Ni ambient artístic, tampoc. Tot s'ha hagut de crear de nou. I quan un hom pensa que del no-res s'ha creat un

ANTIPENDI ROMANIC DEL SEGLE XII. (Museu A. i d'A. D.)

FOT. MAS

món, ha d'estimar encara molt més l'obra que s'ha fet a Barcelona, perdonant, passant per alt a ulls clucs, sense voler veure moltes de les seves deficiències.

Està creat el Palau del Museu, format el nucli, traçat un plan. Ara sols falta l'obra de depuració, de poliment i de completació, anar seguint el curs d'un procés una volta s'ha donat l'impuls.

L'aspecte més remarcable que té el Museu, és que hi ha establert com tota una història de l'art—en part—treta de la història viva mateixa del poble, començant per la *Prehistòria*; treta del mateix subsol català, seguint la civilització ibèrica i la greco-romana d'Empuries, havent aquesta donat una bona contribució a l'estudi de l'Arqueologia.

No hem d'anar seguint punt per randa totes les instal·lacions del Museu. Ben representades, dintre els seus medis, totes les manifestacions de l'art antic, i d'una manera esplèndida les seccions de teixits i brodats i brocatells, com les dels vells retaules i la d'orfebreria, digna mostra d'un art gloriós.

Obra meritoria la d'anar cercant tots aquells punts i lligant tots aquests caps; buscar amb els teixits la millor mostra de les arts industrials aplicades que podia exhibir-se a Barcelona per tal de poder-se'n aprofitar pràcticament, no tant sols per al cultiu de l'esperit sinó també per al millor i més perfecte treball de les llurs manufactures; mirar de dar conèixer amb les taules romàniques i gòtiques una mostra del caràcter català, que en el seu art no flaqueja i sab donar imprès a la forma plàstica el caràcter de la fesomia pròpia catalana, amb tots els seus trets que no devenen desdibuixats i que semblen ara destriar-se fent-se art d'imitació d'altres escoles i de països llunyans.

Empuries, els teixits i les taules: veusaquí els grans relleus del Museu, les seccions completes que permeten de fer un estudi acabat de cadascuna de les matèries, i alhora un cultiu per l'esperit.

ARQUETA DE COURE REPUJAT. (Museu A. i d'A. D.)

FOT. MAS

D'Empuries, la figura sencera de l'Esculapí, la testa femenina de Venus, els mosaics de peixos i de la perdiu, la catapulta romana amb els projectils; els metalls, els marfils, els vidres i les diverses mostres de ceràmica, mostren ben clarament tota una civilització extingida, la primera que floreix damunt la terra catalana.

Els frontals d'altar catalans o antependis romànics, i l'altar d'Ertimariu i el cibori de Tabèrnoles, indiquen la iniciació de la pintura com art d'imitació de la sumptuositat rica de Orient. Segueix després la part més important de la pintura gòtica catalana, influenciada per

l'Escola Toscana d'Itàlia i les escoles del Nord d'Europa, trobant-s'hi representada la obra d'En Lluís Borrassà, d'En Lluís Dalmau, d'En Vergós, i sobreixint l'obra de Mestre Alfons i d'En Benet Martorell i les taules d'En Bermejo qui una tant grossa influència exerceix damunt l'art pictòric català. I se segueix l'evolució fins arribar a la menestralia d'En Viladomat.

VAS GREC. (Museu A. i d'A. D.)

FOT. M.F.S

La col·lecció de teixits forma un dels nuclis més importants d'Europa i constitueix un historial complet i abundant. Comença pels teixits *copter*, hereus dels egipcians i alexandrins, corresponent a les fases bizantina i musulmana; teixits àrabs, dels quals són mostra els fragments dels *Elefants* y de *L'Aguila* i els trossos de teixits hispano-àrabs, especialitzant-se el fragment trobat al sepulcre de Doña Leonor de Castro. Vénen després els teixits italians de Lucca i de Siena; els teixits espanyols, de Granada, Sevilla, Toledo, Murcia, Valencia, Talavera de la Reina, Cervera; brocats italians, teixits genovesos i florentins, velluts i domacios de Venècia i teixits francesos.

Les col·leccions Guiu i Pascó són les que han creat principalment aquesta magna manifestació.

* *

Com estan instal·lades les col·leccions? Magníficament, si es considera el lloc i l'espai,

les col·leccions de teixits i brodats, ben classificades i ordenades per l'Emili Cabot; ben instal·lada la secció emporitana. Però, pel que als retaules esguarda, trobem un gros error d'instal·lació.

La nau on està instal·lada la pintura antiga té una alçada desproporcionada. I encara que s'ha volgut suprimir el mal efecte del cop de vista instal·lant-hi velaris, devé feta una no gaire bona distribució de llums que no permet d'apreciar totes les qualitats de les obres exposades. A més a més, s'han hagut de fer massa compartiments. I les teles, arrugades, que tapicen les parets, donen un aire de cosa provisional al Museu, com si es tractés d'una Exposició accidental i no de instal·lacions definitives que han de quedar.

La sala que més bé queda, de proporcions i de instal·lació, és la italiana. Fóra un bon exemple que s'hagués pogut seguir imitant-la. Mes això resulta impossible del tot, car el defecte no radica en l'ordre que han seguit els directors de les instal·lacions i decoracions, sinó en les pèssimes condicions arquitectòniques de les naus que no semblen pas fetes expressos per a Museus.

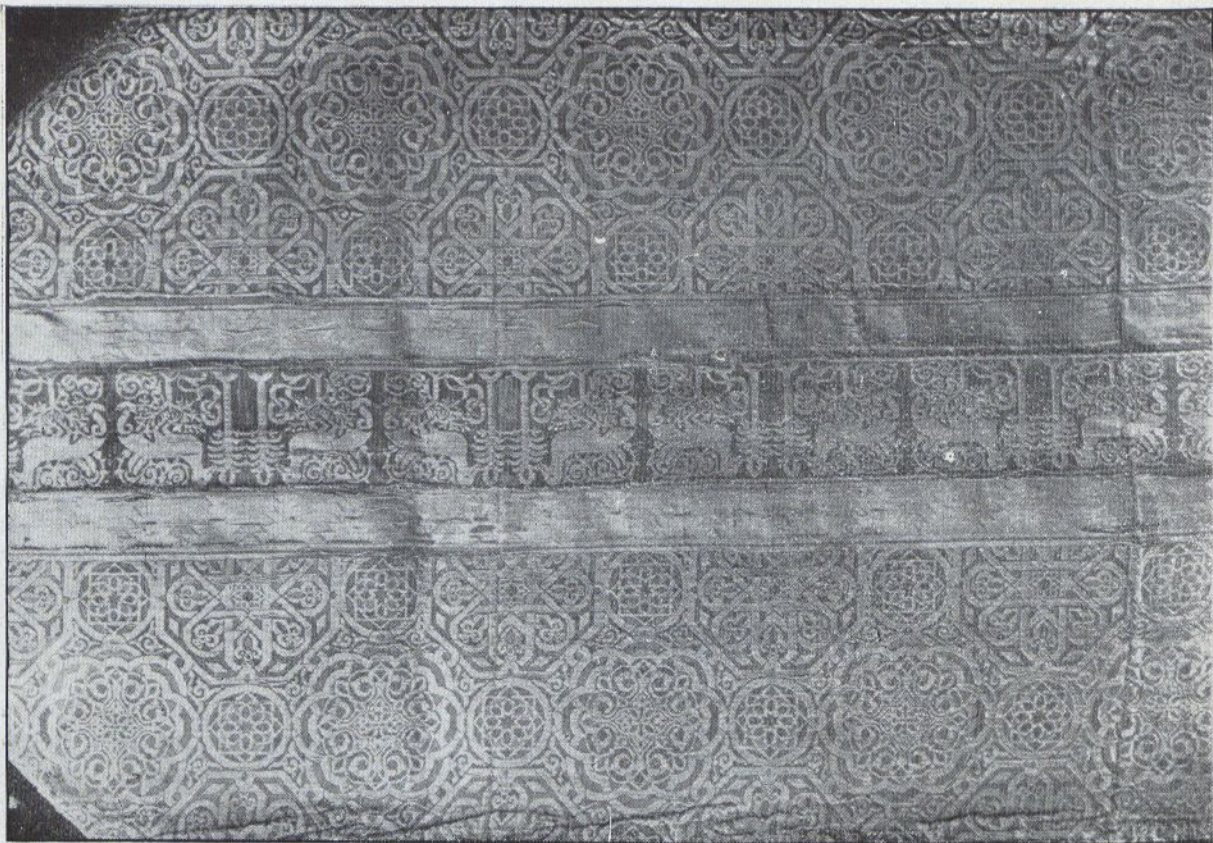
A la part de l'art nou sembla que hi ha una millor proporció amb les mides arquitectòniques. I la llum s'estén millor. Així la decoració no ha quedat tant rebuscada. Veiem, amb tot, que una sala de quadres del període romàntic té el fons tapiçat amb domac groc, que dóna un to cridaner que's beu i xucla tot el color de la pintura dels quadres. Encara que això, potser, no fóra greu.

CREU PROCESSIONAL. (Museu A. i d'A. D.)

FOT. MAS

A la part de l'art nou es veu la pobresa migrada de tot un segle i de tota la manifestació pictòrica. Gairebé tots els Museus d'art modern pateixen del mateix defecte. Esmentem la Nova Pinacoteca de Munich, el Museu d'Art Modern de Madrid i una part del Luxemburg. Fóra d'Edimburg, on han sabut anar buscant totes les magnes creacions de l'ànima moderna sense espantar-se per tendències i escoles, abarçant tota l'escola francesa que s'estén des de Ingres a Cezanne,

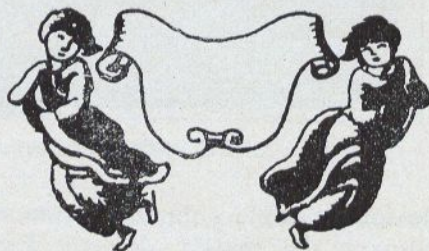
TEIXIT HISPANO-ARÀBIC. (Col·lecció dels Museus de Barcelona)

FOT. MAS

fòra d'aquest Museu pocs en coneixem que hagin donat a l'art nou la corresponent cabuda.

El nostre Museu no podia fer excepció. Més l'hauríem volgut veure reduït, guanyant amb qualitat d'obres, que no tant extens estant-hi representada tanta mostra lamentable de pobresa d'esperit, de falta de sensibilitat artística, d'incompetència, de tant mal gust.

Mal distribuït, també, enc que s'hagi seguit un ordre cronològic. Aïllat En Vayreda, qui havia d'ocupar en el Museu Modern un lloc d'honor, i no aquell pauperisme artístic que firma en Mesquita i altres companys de causa d'escola madrilenya que han rebut com un acatament provincial.

EL TEATRE PRINCIPAL

Vista del Pla de les Comedies amb la façana antiga del Teatre Principal a primers de la darrera centuria
(Gravat de l'època. Col. O. J.)

El foc ha destruït el Teatre Principal, un dels edificis monumentals més característics de Barcelona. Sols ha restat en peu la façana.

Creiem d'un interès documental donar a conèixer el judici crític que va fer l'any 1854, sobre la façana i el coliseu, el cronista de Barcelona Andreu Avel·lí Pi i Arimón.

«Ningú que miri atentament l'alineació de la façana del Teatre Principal podrà comprendre el que significa aquella barreja de rectes laterals i curva centràica, sense eix de simetria que porti al punt des d'on pugui obirar-se còmodament tant de titella i galindaina d'adorno com hi ha. No s'acoma als preceptes de la bellesa arquitectònica la igualtat dels tres còssos que divideixen el frontis. És monòtona la distribució dels tres arcs de la part baixa de l'edifici. Els pòrtics estrets dels còssos laterals, retrets del seu front, no donen comoditat al públic, no servint ni per cobrir de la pluja i del vent. Els pòrtics es feren per a cobrir l'entrada dels edificis; mes aquí s'ignora el seu objecte. Raquítics els portals arquejats del cos centràic, semblen nanos comparant-los amb els del primer pis, que tampoc serveixen de res. Es tot incongruent; mes aquesta incongruència, amb dimensions gegantines, s'agermana amb la monstruositat de les impostes i arxivoltes. Es va tenir en compte la perspectiva lineal i aèria; mes s'oblidaren, amb el motlluratge dels brancals i cornises;

els balcons i finestres dels dos còssos retrets.

...El balcó del còs centràic és un pleonasme evident, afegint-hi carteles, planells i balustres que, no tenint-hi cap ofici, contravenen l'aforisme vitruvià: «No s'ha de posar res a un edifici que no hi sigui necessari». L'àtic o còs superior del Teatre Principal no està ajustat al preciós principi de la crítica moderna, que prevé que la façana ha d'ésser el reflexe de la distribució i disposició interna de l'edifici. Està relacionat amb el remat interior del mateix? Quin és el seu ofici? La col·locació d'un escut d'armes amb cartutxons barrocs es contradiu amb la resta de la façana, mal qualificada de greco-romana».

L'escultura no en surt més ben tractada, escandalitzant-se que els bustos de Maiquez, Prieto, Malibran, García i Caymon, amb els de López de Vega, Calderón, García i Requena, apareguin raquítics de proporcions a la façana, sense gust arquitectònic, com penjats sense seguir les regles de d'una aparent solidesa. Pel que toca als genis alats, els creu copiats servilment del sarcòfag de *Aloisius Noldius*, del Cementiri de la Cestosa, de Bolonia.

Diu que l'interior del Teatre és un acert, de proporcions ben enteses i arreglada distribució. Troba impertinent la forma octògona i la ornamentació nimia i plateresca del saló de descans, no corresponent a la bellesa del casc interior del Teatre.

Ja no en resta res.

MANUEL HUMBERT

PER primera vegada exposa les seves obres al públic aquest dibuixant occidental. Així el classifiquem. L'Humbert és un occitànic complet. Tot lo contrari de l'art d'Orient, la seva obra. I, essent lo contrari, tal vegada ve a ser lo mateix. Aquell sensualíssim fervor de la forma dels orientals enamorats, en un sentit religiós, de totes les manifestacions de la natura, es diria que té un extrem oposat a les obres i les coses que captiven la imaginació de l'Humbert amb un sentit—sensuallíssim també i místicament religiós—de menyspreu de les formes plenes. Mes un i altre art s'encaminen a penetrar les coses. L'artista oriental es tornava foll de tant rebuscar dintre el dibuix, per tal de sorprendre'l, el moviment de la fulla en un arbre; un artista occidental com l'Humbert voldria copçar una llum que fuig. I com que és una llum impalpable, invisible, que's veu i no es veu, d'aquí ve aquest to de misteri—com si un sentiment fluctués entre la vida i la mort—que tenen molts dels seus dibuixos, els quals semblen inacabats de forma, però que creen tot un moment de l'esperit.

I és que l'Humbert, més que imitar, observa. Es un esperit contemplador, com un místic que agafa un pretext qualsevulla per tal de manifestar-ne les impressions amb una puresa completa volent fer brollar la bellesa per l'art en si mateix, i no la bellesa mitjançant la reproducció. Es un sensitiu. Ens agradaria veure l'Humbert posant com un comentari il·lustrat a les *Al·lucinacions* d'En Joàn Artur Rimbaud, o a les *Nits d'Octubre* d'En Gerard de Nerval, o bé al *Gaspar de la Nit* de l'Alloysius Bertrand; que posés la imatge de la mort alegre sorgint de les tenebrors, o d'una obra que l'impressionés. Mes creiem que ço que impressiona a l'Humbert és la vida pausada, quieta, que passa pel seu esperit; una vida que devegades fa una ganyota, una vida que és com un gargot.

Diuen que alguna vegada s'és enamorat de certs trets d'En Picasso, quan aquest artista, abans de copiar plans per fer volums, estava em plena època blana, amb les decadències malaltices d'un Toulouse-Lautrec. Potser sí; però l'Humbert no ha estat fins ara un constructor, sinó realment un creador qui s'ha preocupat molt poc de l'equilibri de les coses.

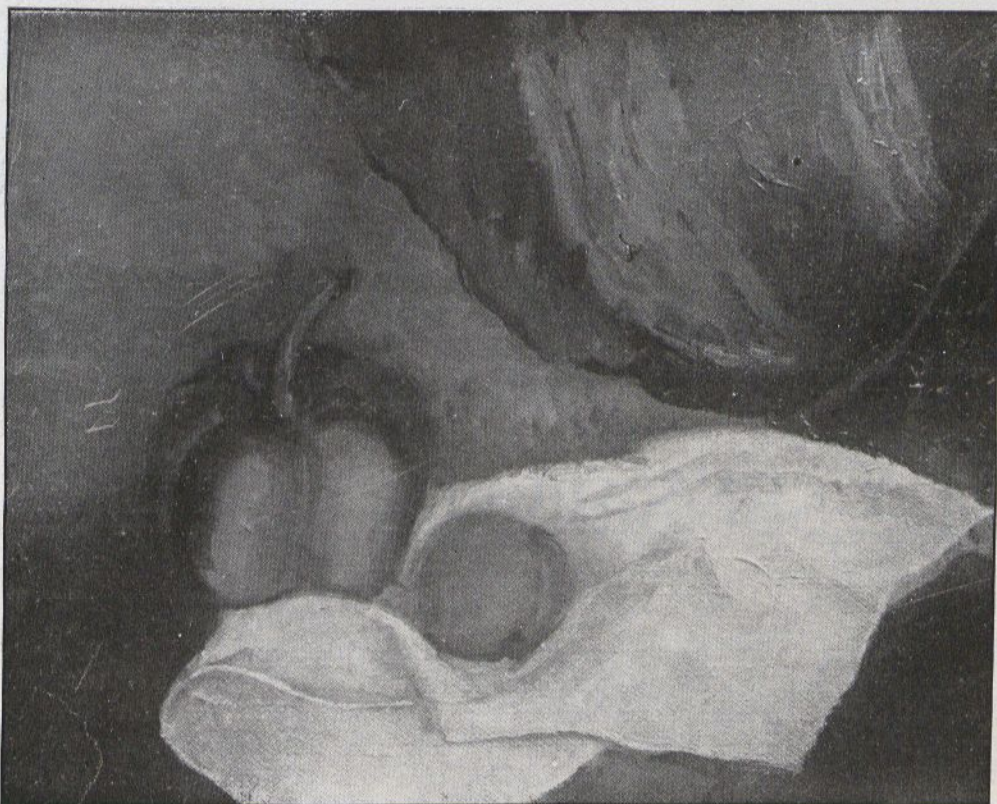
Els dibuixos d'En Manuel Humbert semblaran una mica estranys a tots aquells qui no han pogut admetre ni comprendre els pocs intents catalans del balbuseig dels *fauves*. Per estimar-lo, per acariciar-lo, cal haver llegit un xic; car es un art, gairebé diríem, una mica més

DIBUIX, per M. Humbert

literari que plàstic, però de literatura d'aquella que té més de plàstica que de literaria. Per exemple, En Verlaine és un literari escrivint, i En Mallarmé no, perquè l'autor de *Herodiades* dóna més valor a la paraula pel seu ritme eurítmic—i en aquest sentit la busca, encara que devingui incoherent—que no pel símbol de la seva representació. I de vegades amb la incoherència queda més ben expressada una idea. I és així com l'Humbert, dibuixant amb una incoherència de forma, l'expressa molt millor, i fent-la blana devé forta. I per això de la seva literatura figurada se'n pot fer una bella mostra de l'art.

No sabem què fóra millor: si l'artista posés el comentari de les seves il·lustracions al marge de les planes d'un llibre de flors malaltices, de paraules deliquescents, o bé que un poeta posés al marge de les fulles de dibuix d'En Manuel Humbert el comentari de la seva paraula amb un somriure o amb un sarcasme.—J.

NATURA MORTA, per M. Humbert

FOT. MAS

L' APAT, per J. Sunyer

FOT. MAS

DE LA SENSIBILITAT ARTISTICA

EN J. SUNYER

ER comprendre una música no n'hi ha prou de seguir la línia melòdica. Cal anar buscant aquelles petites delicadeses de dugues notes que formin com un acord imperceptible pels profans, però que fan vibrar la sensibilitat de qui sab escoltar amb l'esperit despert, més que amb l'oït obert. Així, per judicar una pintura no anirem seguint tant sols la línia ornamental que lliga tota la composició amb un sol i únic motiu, sinó que'ns fixarem en aquells petits tons que ha anat posant amb amor el pintor, càlids o bé freds, i que donen consistència a l'obra i acusen la sensibilitat de l'artista. En Walter Crane, com anglès, parlava de la línia ornamental, i no comprenia la sensibilitat artística. Tot home del Nord, amb art, veu la superficialitat de les coses. Aquesta varietat de tons, aquesta riquesa de petits acords imperceptibles al primer cop d'ull, però que's destrien amb un conjunt ple d'harmonia i d'equilibri d'una manera magna, constitueix una de les primeres qualitats de l'obra d'En Joaquim Sunyer reflexada amb els seus últims quadres. Qui no és sensible al color es trobarà davant la tela amb una que li semblarà forma exòtica, no comprenent res d'aquesta rítmica composició d'un paisatge que sembla arbi-

PAISATGE per J. Sunyer

trari, ni d'aquesta ferma pintura de les dugues figures pageses qualificada de vigorosa mostra d'un sà realisme força atractívol. La composició d'un i altre quadre, que semblen distants, es la mateixa. Idèntica la distribució dels plans, i dels reflexes. Tot està mesurat en un sentit d'equilibri. Cadascuna de les parts analitzades, donaria igual resultat. L'artista ha anat creant l'obra com qui l'acarona, i tracta el color amb una gran sobrietat, austerament, sense prodigis, car sols és pròdig qui no coneix el valor de la matèria. No s'ha de posar el color i la llum a dojo dintre un quadre, sinó amb aquella proporció exigida per la necessitat imprescindible de cada obra, si és que's vol que aquesta tingui un valor real de tribut a la bellesa.

Una composició musical no admetrà ni una nota més; així, tampoc una composició pictòrica pot admetre un tret més de color, si està creada amb consciència. Una paraula sola pot destruir un poema en trencar la forma exterior l'esperit del fons de les coses. Pensar que l'art és llibertat absoluta fóra insensat. L'art està subjecte a una llei fixa, immutable, per ara i sempre. El que ha de tenir llibertat és l'esperit que'l crea. I la llei ha de crear-se-la cadascú, amb la seva pròpia disciplina.—R. J.

ANTIGUITATS

CONSULTES.—J. B.—Tarragona. A la Selva del Camp i a Alcover pot trobar, amb les seves custodies, la millor guia sobre ço que pregunta. No en dubti.

X. G.—Amb els esmalts ara passa com amb el vidre abans: qui tenia un vidre el classificava com de Murano, sense comprendre que podia tenir igual valor essent català, dels forns de Mataró. Tot esmalt pintat ha de ser ara de Limoges, sense pensar que a Aragó també se'n feien, i de molt bella manera. La qualitat rica del blau podia acusar la seva procedència de Limoges. Impossible de concretar el grau de color amb la fotografia; però per l'aspecte de la composició es pot gairebé afirmar la seva filiació aragonesa.

J. D.—Fóra molt convenient de conèixer les mides exactes del quadre, per contestar la seva pregunta.

UN ANTIPENDI.—La col·lecció de l'Oleguer Junyent, notable per la seva varietat i riquesa, s'acaba d'augmentar amb un antipendi romànic, que procedeix d'un dels pobles del Nord de Catalunya, obra del segle XII. És una de les pintures catalanes més antigues que's coneixen, i es conserva amb molt bon estat, essent una bella mostra d'art vell.

NOU ESTABLIMENT.—Al carrer dels Banys Nous s'inaugura *La Vicaria*, un nou establiment d'antiguitats. Els artistes i amateurs hi trobaràn força matèria per a satisfacció dels seus gustos i per fer créixer les seves col·leccions. Hi ha molt i bo. Cal visitar aquest establiment. El recomanem als nostres lectors.

LA COL·LECCIÓ VILOMARA.—La col·lecció d'antiguitats que amb tant d'amor ha anat formant durant els anys de la seva llarga vida En Maurici Vilomara, s'ha pogut salvar del foc del Teatre Principal. No és cert, com s'ha dit, que s'hagi cremat. Se n'hi va anar de poc.

REFORMES.—A les Galeries Dalmau s'estàn fent notables reformes. Aviat s'inauguraràn amb noves coses velles, com mobles, peces de col·lecció, estatuets, taules, ceràmica. Tot remarcable, recollit per En Dalmau durant el seu últim viatge per Espanya.

Coincidint amb la inauguració de les galeries d'antiguitats hi haurà una Exposició d'art nou. Dibuixos amb color, d'en Pichot, referents a coses de la guerra. Runes, batalles, refugiats, jocs guerrers de nens; iglésies, cases enrunades. Són documents trets del natural, dintre un tema decoratiu. Les batalles seràn una interpretació personalíssima, moderna.

UN REMBRANDT.—No fa gaire ha estat venut, a Londres, un quadre de Rembrandt per una suma no inferior a noucents mil francs. Es tracta del retrat d'un jove net de la Col·lecció Althorp, que havia estat de Lord Spencer. La mida del quadre és 60 cent. X 53. Algun erudit ha volgut reconèixer el retrat la imatge de Titus, un fill de Rembrandt nat el 1641. El quadre fou pintat entre el 1658 i el 1660.

TAULA FLAMENCA.—L'antiquari En Josep Dalmau acaba d'adquirir una taula flamenca del segle XV, molt notable, d'un dibuix fi, correcte, delicat, d'un color plaent: La Verge amb el Nen Jesús, que juga amb una poma. La Verge està davant d'un setial; a un costat un pitxer, a l'altre un gerro amb flors de lliri blanc; dos àngels volen per l'espai tocant instruments de música. La composició acusa la mà d'un artista de la bona època i de la millor escola.

RETRAT DE NEN, bronze, per Josep Clarà FOT. MAS

El sepulcre de Ramón Lull a Mallorca

Els ossos de Ramón Lull, que guarda en digníssim lloc la illa de Mallorca, estan a punt d'ésser mudats dins una nova sepultura, segons pla ideat pel difunt bisbe Campins i que's disposen a realitzar els seus successors provisionals en el govern de la Diòcesi.

Lo cosa revesteix prou gravetat perquè no se'n desinteressi cap dels qui estimen la gloriosa figura del Patriarca de les nostres lletres i els monuments històrics del nostre art.

L'antic sepulcre on fins avui han dormit aquells restes venerables, sagrats per tot català, és una bella obra inacabada del XVe segle, obra, en part de Joan Llobet, i en part d'un arquitecte del mateix llinatge d'aquell insigne mestre Sagra que construí la Llotja Mallorquina.

La solemne figura jacent de Ramón Lull, tallada en l'alabastre de l'urna; les al·legories del trivi i el quadrivi que decoren els compartiments del còs inferior; els calats, els àngels i relleus ornamentals, d'un graciosíssim gòtic rellorit; l'estructura i línies generals del monument, portant el segell d'una època qui encara conserva rastres del segle de Ramón Lull; l'halè qui sura al seu entorn, de generacions de devots i deixebles que allí han acudit durant centúries a venerar el Mestre, tot fa d'aquest sepulcre un reliquiari venerable, qui sembla guardar amb els ossos l'ànima mateixa del gran polígraf trescentista.

Arrencant d'allí aquest tresor, i relegant tant rica joia a la categoria d'una despulla de museu, que ja ni sentit tindria dins la recollida capella de l'absis de Sant Francesc on es pot veure, es projecta ara traslladar el còs de Ramón Lull a dins lo que era vàs dels frares franciscans i que forma sota l'altar major de aquell temple una mena de cripta reduïda, desproveïda de tot estil i de tot caràcter. Això se supliria revestint ses parets d'uns mosaics més o menys arcaïtzants, imitació moderna d'un decorat la impropietat del qual, i lo poc lullia de son caràcter, es compendrà fàcilment.

La idea de la traslació, nada principalment del desig de donar-li, com a sant, un culte més solemne, té en contra seu la opinió intel·lec-

VERGE GOTICA, talla de fusta policromada.
(Col·lecció dels Museus de Barcelona)

FOT. MAS

tual mallorquina i el sentiment de bona part del poble. Dins la «Lliga d'Amics de l'Art», defensora en terres de Mallorca dels interessos de la nostra tradició artística, s'ha parlat de proposar una fórmula que permeti tributar al còs de Ramón Lull el degut culte litúrgic, sense tocar-lo del sepulcre on descansa fa més de quatre centúries.

M. FERRÁ

NOTICIES

A la *Revista d'Arxius, Biblioteques i Museus* s'ha començat de publicar un estudi sobre la orfebreria catalana. El firma En F. Duran, i comprèn les albors del període romànic del segle XI, l'ogival, el renaixement, el barroc, fins arribar a últims del XVIII. Comença pel frontal d'altar, d'Ermesindis, que hi havia a la catedral de Girona, i va seguint amb les creus romàniques d'or i argent com les de Vich, la de Riells del Fai, de Sant Joan de les Abadesses, Prats de Molló i Corbera; les creus patriarcales vingudes d'Orient, com les de Bagà; les *magestats* conservades al Museu de Vich. Vénen després retaules, imatges; copes com les d'or de Carlemany a Girona; les de Sant Andreu de Llevaneres, de Tiana i de Nuria; els reliquiàries i canalobres. I entra dintre els segles XIII i XVI, al període ogival, amb el baldaquí de la Catedral de Girona i el retaule de Nostra Dòna d'Ossa. S'enumeren les creus gòtiques, nombroses, com la deplata del Tarròs, la de la Catedral de Vich i la de l'Estany; les de Sant Feliu d'Avall, Sant Cugat, Vilabertran, Serinyà, Cardona, Vallformosa, Palaudaries, Sant Genís de Vilassar, Martorelles; les de Poboleda, Rigardà, Verdú, Terrats, Sarrià, catedral de Tortosa, Linyola, Sant Miquel de Fluvià, i tantes d'altres. Es dona detallada notícia de les imatges de metall, que no són moltes: el *Sant Marc* dels sabaters de Barcelona, *Sant Nin i Sant Non* d'Arlès, *Sant Eudald* de Tortosa, la *Verge petita* de Santa Maria Santiga; els copons de les Monges de la Seu d'Urgell, del monastir de Bellpuig de les Avellanes, de les Catedrals de Tortosa i de Vich; les custòdies i ostensoris de les Catedrals de Tortosa, Palma de Mallorca, Sant Joan de Perpinyà, Vich, Girona, Pedralbes, Barcelona, Selva del Camp, Monistrol de Montserrat, Rigardà, Masquixanes, Alcover, Esplugua de Francolí; corporals de Daroca.

Es parla, també, de l'obra d'En Pere Moragas i d'En Ramón Valls, de la orfebreria plateresca i del Renaixement.

A propòsit del pintor Makowski, mort fa poc. Threbault-Sisson retreu, en *Le Temps*, els records dels pintors russos a París d'ara fa trenta anys, quan encara no existia un art ben nacional rus. I parla del Circ del carrer de Roma que presidia el vell Bogolubof, pintor marinista, concorregut d'artistes com Ignotius, compositor d'anecdotes marines, i Gritrenko, gran colorista que morí molt jove. Passa revista, després, a Tkatchenko, entregat al

paisatge; a Verestcha Guine, gran viatjador rodamón per a trobar sensacions noves; a Rohmann, pintor de paisatges i flors; a Popof, pintor militar; a Pokhitonof, meticulós paisatgista; a Malschef, pintor oficial, i a tants d'altres. Entre aquests es crià Makowski, home d'habilitat per a disposar en les grans composicions els personatges a dotzenes, amb una paleta clara, fresca, que dissimulava sota l'amplitud dels vestits vells un dibuix incorrecte. Ell mateix ho confessa: «Un pintor es un il·lusionista—deia—i el seu primer deure és complaure. Faig il·lusions i complasc. ¿Què voleu més?» Els seus no li demanaven res més. L'home tenia raó.

Ja han començat els treballs preparatius per constituir a Barcelona la *Societat d'Amics del Museu*.

Peladan es revolta, en la *Revue Bleue*, contra la idea de deixar la Catedral de Reims amb runes, conservant la seva bellesa el Monument mort. Creu que's pot refer i curar el malat. El que Thorwaldren va fer pel frontó d'Egina a Munich i Teneuari per l'Apoxomenos, els artistes ho poden fer per la Catedral de Reims. Es pot refer tot lo destruït—emmotllades les estatuës—i les vidrieres són copiables. L'ordre arquitectònic es pot anar seguint.

L'Hermes de Praxiteles—diu Peladan—no podria refer-se copiant-lo d'una fotografia, però es poden refer per aqueix medi les estatuës de pedra d'una Catedral.

A la *Nuova Antologia* de Roma es dona notícia, amb un petit estudi de Franz Pellati, dels aqüeductes romans de Segovia, fent-se menció dels de Tarragona i Mérida.

El problema de la ceràmica ibèrica, d'En Pere Bosch Gimpera, ha estat publicat per la Comissió d'investigacions paleontològiques i prehistòriques de l'Institut nacional de Ciències físico-naturals. En aquest estudi es demostra com la ceràmica ibèrica és un producte indígena sense influència miocènica, i es conclou que vers el segle V abans de J. C. començà de florir al S. E. de la Península i per Andalusia la ceràmica pintada, arribant amb extensió fins el Rodanus. Més tard apareix a Aragó i després a Castella; tenint a cada regió un caràcter marcadament propi, que s'hi manté malgrat les possibles relacions i influències d'altres centres de cultura i altres regions. I que aquestes relacions són un problema fosc que encara no es pot aclarir.

A primers d'any En Romà Jori donarà un curs sobre Art Egipci, al Gremi d'artistes de Tarrassa.

La opulència dels salons del Palau Reial de Aranjuez i de la «Casa del Labrador» i la bellesa dels seus jardins i fonts han donat pretext a la Casa Thomas per a un altre fascicle de la serie de «L'Art a Espanya». Les il·lustracions van acompanyades d'una monografia del reial lloc, escrita per Josep M.ª Florit.

En Marià Andreu, l'artista esmaltador, farà el pròxim gener una Exposició de les seves obres a la sala del Palace Hotel, de Madrid. I probablement, amb motiu de la dita Exposició, donarà una conferència sobre les arts del foc a l'Ateneu de Madrid.

El caricaturista català Grau M. ha tingut un èxit a Amèrica, segons llegim a la premsa de Montevideo.

CASULLA, procedent de la Capella de Sant Jordi del Palau de la Generalitat. (Col·lecció dels Museus de Barcelona) FOT. MAS

Com anunciàvem, s'ha celebrat a la Sala Parés l'Exposició de les primeres obres de la senyora Irene Narezo Dragone, esposa del pintor En Frederic Beltrán. Pintura, dibuixos, notes de color fetes per un esperit sensitiu força femení, acostumat a viure dintre un ambient de mollesa i suavitat, a contemplar la vida per entremitg de la xarxa de puntes de blonda, a flairar la olor penetrant de les flors que embaumen el seu jardí per on passeja l'orgull del seu plomatge el gall xinès.

A la inauguració de l'Exposició hi assistí un public refinat, elegant, amic de les belles coses.

Dintre pocs dies s'inaugurarà al «Círculo Artístico» una exposició seleccionada dels dibuixos triats d'En Xavier Gosé.

Les sorpreses de la guerra. — A Polaiopolos, illa de Lemnos, els soldats francesos obrien unes trinxeres, i trobaren l'estatua d'un *Eros*, sense cap, que pertany al període hel·lenístic.

En canvi els avions austríacs, volant per da-

mnt de Venezia, han destruït amb una bomba un fresc de Tiepolo de la iglesia de les Descalces.

Elements de l'Ateneu Enciclopèdic Popular han fet una visita al Museu Arqueològic i d'Art Decoratiu, acompanyant-los en l'excursió i donant una conferència En Joaquim Folch i Torres.

A poc a poc s'obren els Museus de París: el Luxemburg, el Trocadero, el Museu de l'Exèrcit. Però Carnavalet, Louvre i Cluny romanen tancats. Això ha motivat protestes. Un dels artistes mobilitzats, en passar per París s'escandalitzà de veure els cinemes oberts i els Museus tancats. I escriu: «El Museu no és un lloc de plaer, sinó un aula d'estudi, amb el mateix títol que una biblioteca. Es com un temple, on pot un-hom recollir-se i meditar. Per què privar aquest refugi? Un Museu no és un luxe, un lloc de joia; en el moment greu que vivim és il·lògic suprimir un reconfort moral».

Imprenta F. BORRA. Escudellers Blancs 10, Teléfono 3555

GALERIES LAYETANES :: Granvia, 613

EXPOSICIO PERMANENT : Compra i Venda d'Antiguitats

Contractistes Generals: CASAS i BARDÉS
Diputació, núms. 119 i 121 - Telèfon 3405
BARCELONA

TALLES - DECORAT
RESTAURACIONS

Casanova, 31 = Barcelona

PORTA FERRIÇA 10

**NOU ESTABLIMENT
D'ANTIGUITATS
"LA VICARÍA"
Banys Nous, 22 - Barcelona**

FOTOGRAFIA D'ART
Rosselló, 277 - Barcelona

Ronda Sant
pere 8

SEGELLS PER A COL·LECCIONS

ANTIGUITATS

Plaça del Teatre, 1, ent.^{sol}
BARCELONA

Canuda, 4-Barcelona

Mobles, Lámpares,
Mosaics, Decoració,
Compra i venda
d'antiguitats ❧❧❧

GOLFE JUAN A. M. ORS I VERNIÇOS &

D'OBRES I ESTABLIMENTS

AIGUA DE TAULA
— MANANTIAL —
PARC GÜELL

COSSÉ

Grand Cuvée Dos Estrellas

J. VALENCIANO

ANTIGUITATS
CORRIBIA, 2, PRAL.
BARCELONA

FAIANÇ CATALÀ

SANTIAGO SEGURA, S. EN C.

Marbres * Vaixelles * Perfumeria
Cristalleries * Bronzos * Bomboneres
Objectes de tota mena per a regals

TELEFON 1884

GRANVIA, 615 :: BARCELONA